

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 49

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор.

Члени редакційної колегії:

Барна Марта Юріївна – доктор економічних наук, професор.

Велькі Януш – доктор економічних наук, професор.

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Гальцова Ольга Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Дзієканські Павел – доктор економічних наук, професор.

Коваль Віктор Васильович – доктор економічних наук, професор.

Маргасова Вікторія Геннадіївна – доктор економічних наук, професор.

Стеблянко Ірина Олегівна – доктор економічних наук, професор.

Ситнік Інесса Василівна – доктор економічних наук, професор.

Піллелієне Ліна – доктор економіки, професор маркетингу.

Пономаренко Тетяна Вадимівна – доктор економічних наук, професор.

Електронна сторінка видання – www.market-infr.od.ua

**Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»
включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук
(Категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 28 грудня 2019 року № 1643 (Додаток 4)**

Галузь науки: економічні.

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування;

*072 – Фінанси, банківська справа та страхування; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг;
076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 241 – Готельно-ресторанна справа;
242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.*

**Затверджено до поширення через мережу Internet відповідно до рішення вченої ради
Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій
протокол (від 30 листопада 2020 року протокол № 11)**

Наукове видання

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 49

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *В. Удовиченко*

Засновник видання:

ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»

Адреса редакції: вул. Інглєзі 6/1, оф. 135,
м. Одеса, Україна, 65101

Телефон: +38 (048) 709-38-69

Веб-сайт журналу: www.market-infr.od.ua

E-mail редакції: journal@market-infr.od.ua

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Микитась В.В., Світлична П.Л. БАГАТОВИМІРНА БІДНІСТЬ: СУТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ.....	3
Павлюк Т.І. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У СТАНОВЛЕННІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....	8

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Галькевич М.В. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	13
Касенкова К.В. ОРГАНІЗАЦІЇ З МАРКЕТИНГУ ДЕСТИНАЦІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	19
Приходько І.В., Дацишин Д.Н. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	23
Тур О.В. СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	28

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Андрющенко О.Б. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОВЕДІНКОВИХ НАУК ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	34
Kis Halyna, Haliuk Iryna DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF STATE ANTI-CRISIS REGULATION SYSTEM IN UKRAINE.....	41
Підгірна В.Н., Ємчук Т.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН.....	46
Рахман М.С., Крятова А.С. ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ	51
Frasyniuk Tatyana, Levinska Tetyana TRENDS IN THE FORMATION OF SYSTEMIC SECURITY OF THE MARITIME TRANSPORT INDUSTRY STATE.....	56
Чалюк Ю.О. PEST-АНАЛІЗ ПРИЧИН МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ.....	61

РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Аванесова Н.Е., Бойко Я.С., Сергієнко Ю.І. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ І ФАКТОРИ.....	68
Аніщенко Л.О., Каут О.В., Дунайчук С.М. ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ОБ'ЄКТ РЕІНЖИНІРИНГУ ПІД ЧАС УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	72
Бавіна Г.І., Леміш К.М., Швачко В.А. МЕХАНІЗМ РЕКЛАМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ.....	77
Богоявленська Ю.В., Свірко С.В., Бережницький Д.Ю. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГНУЧКОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НА ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ І СТАРТАПАХ.....	83
Боковець В.В., Ласий Т.П. КОМУНІКАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	88
Бондаренко С.М., Гладуш А.О. ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	92
Власенко В.В., Порфіренко В.І., Гребельник М.М. СУТЬ ТА ВИДИ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА.....	97

Євтушенко В.А., Мангушев Д.В., Васильченко Д.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ АТ «КБ «ПРИВАТБАНК» НА ПРОДУКТИ РОЗДРІБНОГО БІЗНЕСУ.....	104
Мельник Л.М., Грабчук І.Ф. ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.....	112
Наливайко Т.Л. ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	118
Писаренко С.В., Сень О.В., Бурик В.В. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ.....	127
Терещенко І.О., Яснолоб І.О., Сердюк Р.Є. АДМІНІСТРУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИКІВ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЕКО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	132
Харчук В.Ю. ВИДИ І КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	138
Шевченко-Перепьолкіна Р.І. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ COVID-19.....	147
Шитікова Т.В., Мілашовська О.І. ГЕОПРОСТОРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗМІЩЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА МУКАЧЕВО).....	152
Шіковець К.О., Квіта Г.М., Шелест В.Ю. МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	160
Жаворонок А.В., Марич А.В. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	167
РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Голод А.П., Никига О.В. СТРУКТУРА ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	174
Гринчишин І.М., Бас-Юрчишин М.А. ЗАКОНОМІРНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	179
Ляшенко В.І., Трушкіна Н.В., Шевченко А.І. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО РАЙОНУ»	186
Моргачов І.В., Овчаренко Є.І., Маслош О.В. РЕГІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ ЯК ФОНДИ НАЦІОНАЛЬНОГО (РЕГІОНАЛЬНОГО) ДОБРОБУТУ	194
Огієнко А.В. ВИБІР СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОДІЄВИХ ЗАХОДІВ.....	201
Радіонова О.М., Горбачова А.А. АНАЛІЗ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ М. ХАРКОВА ЯК ФАКТОРУ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ТУРИЗМУ.....	208
Світлична В.Ю., Тонкошкур М.В., Кравцова С.В. ТУРИЗМ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	213
Топалова І.А. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЇХНЬОГО САМОРОЗВИТКУ.....	218
Черничко С.Ф., Герц М.М., Шлапак М.О. ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	222
РОЗДІЛ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Арестов С.В., Бунякова Ю.Я., Попова М.О. МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ТУРИЗМУ	226
Дугієнко Н.О., Колобердянюк І.І., Приц К.А. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	232

Кобзар О.М. СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗМІН ЕКОСИСТЕМНИХ АКТИВІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ВІД НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ ТА ЗАХОДІВ ЩОДО ЙОГО ЗМЕНШЕННЯ.....	238
РОЗДІЛ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Однорог М.А., Шуст О.А., Понедільчук Т.В. ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ОЦІНКИ ЕКОНОМІКИ ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	242
Павленко В.С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ.....	247
Юрківський О.Й., Свідерська Д.І., Савицька Ю.В. ЕКОНОМІКА УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	251
РОЗДІЛ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Капелюшна Т.В., Дименко Р.А., Пильнова В.П. НОВАЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	255
Крухмаль О.В., Темченко А.Р. ПРОБЛЕМНА ЗАБОРГОВАНІСТЬ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ЧИННИКІВ ВПЛИВУ	263
Куряча Н.В., Маср В.Д. ТЕНДЕНЦІЇ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ РЕЗЕРВІВ В УКРАЇНІ.....	269
Легкоступ І.І., Мартинюк А.Ю. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ЗАВДАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ.....	274
Онищенко Ю.І. ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У БАНКАХ.....	280
Петик М.І., Батенчук М.-С.Ю. ОЦІНКА КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ	286
Стащук О.В., Шептицька Л.Р., Крижанівський С.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	291
Чумак В.Д., Безкровний О.В. ОПОДАТКУВАННЯ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	297
Ярмак О.В., Махортов Д.В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	306
Морозова (Селіверстова) Л.С., Трухан Д.О. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	310
РОЗДІЛ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
Єрмолаєва М.В., Гелей І.В. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ОРЕНДОЮ ЗЕМЕЛЬНИХ ПАЇВ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ У ЗВІТНОСТІ.....	315
Макурін А.А. ЛЕГАЛІЗАЦІЯ КРИПТОВАЛЮТИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ	319
Панасюк О.В., Ливацька Я.А. УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ОДЕСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	324
Temchyshyna Yuliia, Koba Olha ASPECTS OF VALUE ADDED FORMATION MANAGEMENT AT A MODERN INDUSTRIAL ENTERPRISE.....	329
Чернецька О.В., Дубина О.Л., Чепець О.Г. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ПОСЛУГ В АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	334

РОЗДІЛ 10. СТАТИСТИКА

Кушнір О.К., Чаплінський В.Р.

ВИКОРИСТАННЯ КРИТЕРІЮ ВАЛЬДА-ВОЛЬФОВИЦЯ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗАДАЧ.....

340

Сьомченко В.В., Зачепило Д.А., Корохова М.С.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВВП УКРАЇНИ.....

345

РОЗДІЛ 11. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Гриценко К.Г.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОГО КІБЕРПРОСТОРУ.....

352

Симоненко О.І.

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....

358

Ющенко Н.Л.

СІТЬОВІ ГРАФІКИ В ОПЕРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ КОМПЛЕКСОМ РОБІТ
З РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕПЛОВИХ МЕРЕЖ.....

362

CONTENTS

SECTION 1. ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Mykytas Viktoriia, Svitlychna Polina MULTIDIMENSIONAL POVERTY: NATURE AND WAYS TO OVERCOME IT.....	3
Pavlyuk Tetiana THE ROLE OF THE STATE IN THE FORMATION OF MARKET RELATIONS.....	8

SECTION 2. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Halkevych Maryna FORMATION OF COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE TRANSPORT SECTOR: WORLD EXPERIENCE.....	13
Kasenkova Kateryna DESTINATION MARKETING ORGANIZATION A TOOL OF TERRITORIAL DEVELOPMENT.....	19
Prykhodho Iryna, Datsyshyn Dzvenyslava INVESTMENT CLIMATE OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY.....	23
Tur Olena WORLD EXPERIENCE OF LEGISLATIVE PROMOTION AND STATE SUPPORT OF SMALL BUSINESS.....	28

SECTION 3. ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Andriushchenko Helena TOOLKIT OF BEHAVIORAL SCIENCES AS A BASIS FOR THE FORMATION OF A MECHANISM FOR MANAGING THE QUALITY OF LIFE.....	34
Kis Halyna, Haliuk Iryna DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF STATE ANTI-CRISIS REGULATION SYSTEM IN UKRAINE.....	41
Pidgirna Valentyna, Yemchuk Tetiana PROSPECTS OF TOURIST SERVICES MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF TRANSFORMATIONS.....	46
Rakhman Mahbubur, Kriatova Alina PROBLEMS OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE FOREIGN MARKET.....	51
Frasyniuk Tatyana, Levinska Tetyana TRENDS IN THE FORMATION OF SYSTEMIC SECURITY OF THE MARITIME TRANSPORT INDUSTRY STATE.....	56
Chaliuk Yuliia PEST-ANALYSIS OF THE REASONS FOR THE MIGRATION OF THE POPULATION OF UKRAINE TO THE COUNTRIES OF THE EU.....	61

SECTION 4. ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Avanesova Nina, Boyko Yana, Serhiienko Yuliia ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE: ESSENCE AND FACTORS.....	68
Anischenko Lyudmila, Kaut Olga, Dunaichuk Sergey USE OF PERSONNEL AS AN OBJECT OF REENGINEERING IN IMPROVING THE RISK MANAGEMENT SYSTEM OF THE LOGISTICS SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	72
Bavina Hanna, Lemish Kateryna, Shvachko Victoria MECHANISM OF ADVERTISING MANAGEMENT AT THE ENTERPRISES OF THE TOURISM SECTOR.....	77
Bogoyavlenska Yuliya, Svirko Svitlana, Berezhnytskyi Dmytro ENSURING FLEXIBILITY IN MANAGEMENT DECISION-MAKING AND DIGITALIZATION OF MANAGEMENT AT INNOVATIVE ENTERPRISES AND STARTUPS.....	83
Bokovets Viktoriia, Lasyj Taras COMMUNICATION MECHANISMS FOR FORMATION OF POSITIVE IMAGE OF PUBLIC GOVERNMENT BODIES.....	88
Bondarenko Svitlana, Hladush Andrii ASSESSMENT OF THE COMPETITIVENESS OF HEALTHCARE INSTITUTIONS.....	92

Vlasenko Valeria, Porfirenko Vladimir, Grebelnik Mykola THE ESSENCE AND TYPES OF COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE ENTERPRISE.....	97
Yevtushenko Viktoriia, Mangushev Dmytro, Vasylchenko Daniil THE RESEARCH OF THE PRICING POLICY OF JSC CB «PRIVATBANK» FOR RETAIL BUSINESS PRODUCTS.....	104
Melnyk Liudmyla, Grabchuk Inna INCREASING THE COMPETITIVENESS OF FARMS.....	112
Nalyvaiko Taras FORMALIZATION OF THE PROCESS OF ADAPTIVE PERSONNEL MANAGEMENT.....	118
Pysarenko Svitlana, Sen Oleksandr, Buryk Vladyslav FORMATION OF STRATEGY FOR DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY OF THE FIRM.....	127
Tereshchenko Ivan, Yasnolob Ilona, Serdyuk Roman MARKETING ACTIVITIES ADMINISTRATION OF ORGANIC PRODUCERS IN THE IMPLEMENTATION OF THE STRATEGY OF ECO-INNOVATIVE DEVELOPMENT.....	132
Kharchuk Viktoriya CLASSIFICATION OF COMPZNIES SUSTAINABLE DEVELOPMENT SYSTEMS.....	138
Shevchenko-Perepolkina Radyslava WAYS OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT IN COVID-19.....	147
Shytikova Tetiana, Milashovska Olga GEOSPATIAL MODELING OF THE ECONOMIC ATTRACTIVENESS OF THE ACCOMMODATION ENTERPRISES (USING THE EXAMPLE OF MUKACHEVO).....	152
Kvita Halyna, Shikovets Catherine, Shelest Vladyslav SIMULATION OF DYNAMICS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF SMALL AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	160
Zhavoronok Artur, Marych Alina FINANCIAL RISK MANAGEMENT AS THE BASIS OF ENTERPRISE FINANCIAL SECURITY.....	167
 SECTION 5. DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY	
Holod Andrii, Nykyha Oksana THE STRUCTURE OF GASTRONOMIC TOURISM DEVELOPMENT FACTORS.....	174
Hrynchyshyn Iryna, Bas-Yurchyshyn Maryana REGULARITIES OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF LOCAL COMMUNITIES AND TERRITORIES OF LVIV REGION.....	179
Liashenko Viacheslav, Trushkina Nataliia, Shevchenko Andrii THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE CONCEPT OF “TRANSPORT INFRASTRUCTURE OF THE ECONOMIC REGION”.....	186
Morhachov Illia, Ovcharenko Ievgen, Maslosh Olha REGIONAL INVESTMENT FUNDS AS FUNDS OF NATIONAL (REGIONAL) WELL-BEING.....	194
Ohienko Alona CHOICE OF RISK MANAGEMENT STRATEGY FOR EVENTS.....	201
Radionova Olha, Horbachova Alina ANALYSIS OF HISTORICAL AND CULTURAL OBJECTS OF KHARKOV AS A FACTOR OF URBAN TOURISM DEVELOPMENT.....	208
Svitlichna Viktoriya, Tonkoshkur Maksym, Kravtsova Sofiia TOURISM DURING A PANDEMIC: THE STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT.....	213
Topalova Iryna SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF REGIONS: REGULARITIES AND CREATION OF CONDITIONS FOR THEIR SELF-DEVELOPMENT.....	218
Chernychko Stanislav, Herts Myroslav, Shlapak Mykola FINANCIAL INSTRUMENTS FOR STIMULATING THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE TERRITORIAL COMMUNITY.....	222
 SECTION 6. ECONOMY OF NATURAL RESOURCES MANAGEMENT AND ENVIRONMENT PROTECTION	
Arestov Serhii, Bunyakova Yulia, Popova Mariia MECHANISM TO STIMULATE THE DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY TOURISM.....	226

Dugienko Natalia, Koloberdianko Ivan, Prits Kateryna TRENDS AND PROBLEMS OF AGRICULTURAL LAND USE IN UKRAINE.....	232
Kobzar Olena SYSTEM OF INDICATORS FOR ASSESSING CHANGES IN ECOSYSTEM ASSETS OF TERRITORIAL SOCIETIES FROM THE NEGATIVE IMPACT OF MUNICIPAL SOLID WASTE AND MEASURES FOR ITS REDUCTION.....	238
SECTION 7. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS	
Odnorog Maksym, Shust Olena, Ponedilchuk Tetiana LABOR ECONOMICS AND SOCIO-LABOR RELATIONS IN THE CONTEXT OF THE EVALUATION OF THE ECONOMICS OF PRODUCTION INFRASTRUCTURE.....	242
Pavlenko Victoria FEATURES OF TRAINING AND EMPLOYMENT OF SPECIALISTS IN THE TOURISM INDUSTRY.....	247
Yurkivsky Olexander, Swiderska Daryna, Savytska Yuliia ECONOMICS OF LABOR RESOURCE MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE.....	251
SECTION 8. MONEY, FINANCES AND CREDIT	
Kapeliushna Tetiana, Dymenko Ruslan, Pylnova Valentina NOVATIONS IN THE TAX OF BUSINESS ACTIVITIES.....	255
Krukhmal Olena, Temchenko Alina PROBLEM LOANS IN THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE: ASSESSMENT OF INFLUENCE FACTORS.....	263
Kuryacha Natalia, Maier Viktoriyaa TRENDS IN FOREIGN CURRENCY REGULATION BY INTERNATIONAL RESERVES IN UKRAINE.....	269
Legkostup Igor, Martyniuk Anna MONETARY POLICY OF UKRAINE IN THE SYSTEM OF MACROECONOMIC REGULATION: TASKS AND TOOLS.....	274
Onyshchenko Yulia APPROACHES TO THE BUSINESS MODEL CONCEPT FORMATION AND DIRECTIONS OF THEIR APPLICATION IN BANKS.....	280
Petyk Marta, Batenchuk Maria-Sofia ASSESSMENT OF CREDIT AND INVESTMENT ACTIVITIES OF BANKS IN UKRAINE.....	286
Stashchuk Olena, Sheptytska Lada, Kryzhanivskyi Stanislav PECULIARITIES OF PROFIT FORMATION AT THE ENTERPRISE.....	291
Chumak Valentyna, Bezkrivnyi Oleksandr TAXATION OF PERSONAL PEASANT FARMS: CURRENT REALITIES AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	297
Yarmak Olga, Makhortov Denis ECONOMIC ESSENCE OF THE CONCEPT OF ASSETS AND LIABILITIES OF THE ENTERPRISE.....	306
Morozova (Seliverstova) Liudmyla, Truhan Dariya SECURITIES MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT.....	310
SECTION 9. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	
Yermolaieva Maryna, Geley Irina THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF ACCOUNTING FOR SETTLEMENTS FOR RENT OF LAND SHARES AND THEIR REPRESENTATION IN THE REPORTING.....	315
Makurin Andrii LEGALIZATION OF CRYPTO-CURRENCY THAT VIEW IN THE COURSE OF DIGITAL ASSETS.....	319
Panasiuk Olga, Lyvatska Yana IMPROVEMENT OF ANALYSIS OF THE COMPOSITION AND CAPITAL STRUCTURE ON THE EXAMPLE OF PJSC «ODESSA BRANDY PLANT».....	324
Temchyshyna Yuliia, Koba Olha ASPECTS OF VALUE ADDED FORMATION MANAGEMENT AT A MODERN INDUSTRIAL ENTERPRISE.....	329

Chernetska Olga, Dubina Olena, Chepets Olga ACCOUNTING SUPPORT OF PROVIDING SERVICES IN AUTOMOBILE TRANSPORT COMPANIES.....	334
--	------------

SECTION 10. STATISTICS

Kushnir Oksana, Chaplinskyi Vadym USE OF THE WALD-WOLFOWITZ CRITERION FOR ECONOMIC PROBLEMS.....	340
Somchenko Victoriia, Zachepylo Daria, Korokhova Maryna ANALYSIS OF THE IMPACT OF INVESTMENTS ON UKRAINE'S GDP.....	345

SECTION 11. MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY

Gritsenko Konstantin WAYS TO ENSURE THE RESILIENCE OF FINANCIAL CYBERSPACE.....	352
Symonenko Olena SIMULATION OF AGRICULTURAL PRODUCTION DEVELOPMENT	358
Yushchenko Nadiia NETWORK DIAGRAMS IN OPERATIONAL MANAGEMENT OF THE COMPLEX OF WORKS ON RECONSTRUCTION OF HEATING NETWORKS.....	362

РОЗДІЛ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ОРЕНДОЮ ЗЕМЕЛЬНИХ ПАЇВ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ У ЗВІТНОСТІ

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF ACCOUNTING FOR SETTLEMENTS FOR RENT OF LAND SHARES AND THEIR REPRESENTATION IN THE REPORTING

У статті висвітлено теоретичні та практичні аспекти організації та обліку розрахунків за орендою земельних паїв. Розглянуто основні етапи земельної реформи, що відбувається в Україні. Визначено основні способи використання земельних угідь у виробництві – приватна власність та оренда. Обґрунтовано можливість використання договорів емфітевзису для запобігання виникненню незаконних дій із землями сільськогосподарського призначення. Розглянуто проблеми, що виникають під час укладання договорів оренди земельних паїв та під час проведення розрахунків за орендною платою, та визначено їх об'єктивні і суб'єктивні причини. Запропоновано шляхи подолання зазначених проблем. Обґрунтовано переваги та недоліки здійснення безготівкових розрахунків за орендою земельних паїв. Наголошено на необхідності подальшого вдосконалення нормативної бази щодо визначення оцінки землі та розміру орендної плати за земельний паї. Визнано необхідність надання більш детальної інформації щодо орендних відносин у фінансовій звітності шляхом внесення додаткових даних до Приміток до річної фінансової звітності про землекористування підприємства і частки в ньому орендованих земельних угідь.

Ключові слова: земельний паї, оренда, емфітевзис, розрахунки, оцінка.

В статье рассмотрены теоретические и практические аспекты организации и бухгалтерского учета расчетов по аренде земельных паев. Рассмотрены основные этапы земельной реформы, которая происходит в Украине. Определены основные способы использования земельных угодий в аграрном производстве – частная собственность и аренда. Обоснована возможность использования договоров эмфитевзиса для предотвращения незаконных операций с земельными ресурсами сельскохозяйственного назначения. Рассмотрены проблемы, которые могут возникнуть при заключении договоров аренды земельных паев и во время осуществления расчетов по арендной плате, названы объективные и субъективные причины названных проблем. Предложены пути их решения. Отмечена необходимость предоставления более детальной информации об арендных взаимоотношениях в финансовой отчетности путем внесения дополнительных данных о землепользовании предприятия и части в нем арендованных земельных угодий в Примечания к годовой финансовой отчетности.

Ключевые слова: земельный паи, аренда, эмфитевзис, расчеты, оценка.

УДК 657.286.3

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct49-54>

Єрмолаєва М.В.

к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавський державний аграрний університет

Гелей І.В.

магістрант
Полтавський державний аграрний університет

Yermolaieva Maryna

Poltava State Agrarian University

Geley Irina

Poltava State Agrarian University

The article shows the theoretical and practical aspects of the organization and accounting of payments for the lease of land shares. The main stages of land reform in Ukraine are considered. It is emphasized that the concept of «land share» appeared in Ukraine due to land reform. The main ways of using land in production are shown - private property and lease of land shares from citizens. The concept of land share appeared in Ukraine during the implementation of land reform programs. Owners of land shares can independently carry out production or lease them. A critical analysis of scientific publications on land reform and key discussion issues. Discussion issues of organizational and accounting direction that need additional discussion and resolution are highlighted. The organizational problems include the shortcomings of existing forms of land use, accounting - adequate application of approved methods of accounting for lease of land shares, especially the taxation of these transactions and the reflection of information in the financial statements. The possibility of using emphyteusis agreements to prevent illegal actions with agricultural lands is substantiated. The problems that arise during the conclusion of land share lease agreements and during the calculation of rent are studied. Organizational and accounting problems in the lease relationship between tenants and landlords are identified. The objective and subjective causes of the identified problems are identified. The need to expand the range of banking services for the widespread introduction of non-cash payments between the parties to land lease agreements was stressed. The advantages of using non-cash payments for tenants of land shares are shown. The normative documentation on the establishment of the normative assessment of lands and the procedure for establishing the amount of rent are analyzed. It is proposed to set the amount of rent for the actual size of the land share. Emphasis is placed on the need to improve the regulatory framework for establishing a minimum rent for a share. The financial statements are analyzed in order to obtain information about the relationship of lease of land shares. Emphasis is placed on the need to provide more detailed information on leases in the financial statements by entering additional data on the land use of the enterprise and the share of leased land in it in the Notes to the annual financial statements.

Key words: land share, rent, emphyteusis, calculations, valuation.

Постановка проблеми. Із набуттям Україною незалежності виникла необхідність проведення земельної реформи, яка дала б змогу вирішити питання щодо власності на землю та кола осіб, які мають право скористатися цим правом. Старт реформі було задано у грудні 1990 р. із прийняттям Постанови ВР УССР «Про земельну реформу»,

згідно з якою всі землі України були оголошені об'єктом земельної реформи. Із часом було прийнято низку нормативних актів, які визначили порядок здійснення земельної реформи, форми власності на землю, коло учасників та механізми приватизації землі. При цьому було запроваджено поняття земельного паю. Коло осіб, які мають

право на земельний пай, визначено Законом України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 05.06.2003 № 899-IV, зі змінами і доповненнями [1].

Із цього моменту в Україні з'явилася значна кількість осіб, що стали власниками земельних часток (ділянок) сільськогосподарського призначення. Звісно, що не всі власники земельного паю здійснюють на ньому сільськогосподарську діяльність, тому особливої актуальності в Україні набули процеси оренди земель сільськогосподарського призначення, облік таких операцій, оподаткування та відображення їх у бухгалтерській звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань організації, обліку, оподаткування та звітності щодо операцій із земельними паями присвячено роботи широкого кола вітчизняних науковців, серед яких – Ю. Губені, В. Босіока, А. Гуторов, Р. Ступень, В. Андрійчук, І. Сас, Я. Іщенко, О. Любар.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення сучасного стану процесу реформування земельних відносин в Україні, критичний аналіз наукових публікацій, виокремлення та висвітлення кола дискусійних питань, що виникають у процесі орендних відносин щодо земельних паїв, виявлення причин, якими викликані проблемні питання, та розроблення пропозицій щодо напрямів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглядаючи земельні відносини, що складаються в Україні, можна виділити дискусійні питання організаційного та облікового спрямування, які потребують додаткового обговорення та вирішення. До організаційних проблем можна віднести недоліки існуючих форм землекористування, до облікових – адекватне застосування затверджених методик обліку розрахунків за орендою земельних паїв, особливості оподаткування зазначених операцій та відображення інформації у бухгалтерській звітності.

Сьогодні використовувати земельні угіддя сільськогосподарського призначення для проведення господарської діяльності в Україні можливо на правах приватної власності на землю, на умовах оренди та емпфітевзису. Основною формою землекористування в аграрному виробництві є оренда землі сільськогосподарського призначення.

Ю. Губені та В. Босіока зазначають, що витрати на оренду землі значно менші, ніж витрати на її придбання, тому саме оренда надає сільськогосподарським товаровиробникам можливість для збільшення обсягів земельних угідь, що перебувають в обробітку, і, відповідно, для зростання обсягів виробництва. Авторі зазначають, що останнім часом зростає конкуренція між товаровиробниками за право укласти договори оренди із власниками землі [2]. Ми погоджуємося з тим, що кон-

куренція позитивно впливає на розвиток орендних відносин, оскільки у власників земельних паїв є можливість вибрати більш вигідні умови оренди. Своєю чергою, орендарі мають стимули до підвищення ефективності господарювання та участі у соціальному житті громади.

А. Гуторов та С. Грошев зазначають, що сьогодні існуючий в Україні механізм відносин з оренди земель сільськогосподарського призначення у цілому відповідає умовам ринку й є висококонкурентним. При цьому держава має докладати значних зусиль, здійснюючи суворий контроль як над дотриманням умов орендних договорів, так і над збереженням родючості орендованих земельних угідь [3].

Актуальним для орендарів земельних угідь залишається питання пролонгації договорів оренди. Останнім часом спостерігаються випадки, коли в умовах ринкових відносин конкуренти пропонують власникам земельних паїв більш вигідні ставки орендної плати. У такому разі часто виникають суперечки як між підприємствами-орендарями, так і між власниками паїв, оскільки не завжди є можливість передати визначену земельну ділянку в натурі іншому орендарю і бажання одного власника може суперечити бажанню інших.

Для запобігання зазначеним ситуаціям велика відповідальність покладається саме на орендаря, який у своїй діяльності має суворо дотримуватися умов договору оренди, своєчасно сплачувати орендну плату, брати активну участь у житті громади [4].

Р. Ступень зазначає, що в європейських країнах спостерігається зростання обсягів орендованих земельних угідь для здійснення сільськогосподарської діяльності. Умови оренди в кожній країні різні залежно від багатьох умов економічного та соціального характеру, але спільним є те, що чим меншою площею сільськогосподарських угідь володіє країна, тим жорсткіші умови державного контролю над дотриманням умов щодо землекористування [5].

В останні роки в аграрному секторі України спостерігається тенденція до зростання площ землекористування і концентрації значних земельних ресурсів у руках окремих холдингів. За даними Державної служби статистики, станом на початок 2019 р. в Україні 32,7% сільськогосподарських підприємств мають у землекористуванні від 5 тис га і відносяться до великих [6]. При цьому виникає необхідність визначення оптимального розміру землекористування для того, щоб за наявних матеріальних ресурсів виробництво було ефективним. Про це говорять В. Андрійчук та І. Сас, які пропонують методику розрахунку оптимального розміру землекористування [7].

Я. Іщенко та О. Любар зазначають, що оренда сільськогосподарських угідь поширена в Україні, зокрема, і за рахунок того, що за часи незалежності напрацьована значна нормативна база, яка регламентує саме відносини оренди. Зростання зацікав-

леності великих агрохолдингів у подальшій концентрації сільськогосподарських угідь в одних руках може призвести, на думку авторів, до поглиблення наявних та виникнення нових схем махінацій із землею. Для запобігання таким ситуаціям науковці вважають можливим поширення використання сільськогосподарських угідь на умовах емфітевзису.

Діюча методика бухгалтерського обліку відносить право емфітевзису до нематеріальних активів підприємства. При цьому автори слушно пропонують диференціювати облікові підходи до відображення емфітевзису залежно від джерела його походження [8].

Практичний досвід обліку розрахунків за орендою земельних паїв виявив певні проблемні місця, які потребують вивчення і пошуку шляхів їх вирішення. Зокрема, відомо, що власниками земельних паїв є фізичні особи, які здебільшого проживають у сільській місцевості, – це працівники сільськогосподарських підприємств або пенсіонери. Надаючи в оренду свої земельні паї, громадяни очікують отримання орендної плати від орендаря і зацікавлені в отриманні її готівкою або частково готівкою, а частково – сільськогосподарською продукцією. Це, насамперед, пов'язано з тим, що, проживаючи у сільській місцевості, громадяни ведуть присадибне господарство, утримують свійську худобу та птицю і потребують кормів на їх годівлю.

З іншого боку, незважаючи на стрімкий розвиток банківської системи в Україні, збільшення обсягів і видів банківських послуг, не в кожному сільському населеному пункті є можливість відкривати відділення банків або встановити банкомати, оскільки це потребує значних витрат на їх обслуговування та утримання. Тому громадяни надають перевагу розрахункам готівкою.

Орендар, своєю чергою, зацікавлений у здійсненні безготівкових розрахунків з орендодавцями. Розрахунки готівкою створюють для підприємства додаткові організаційні і фінансові витрати, зокрема необхідність уведення посадки касира на підприємстві, обладнання приміщення каси, організацію безпечних умов виплати орендної плати в сучасних умовах пандемії коронавірусу, облаштування додаткових місць зберігання для сільськогосподарської продукції, яка планується видаватися в рахунок орендної плати. На нашу думку, банківським установам слід активніше працювати з місцевими громадами щодо активного просування послуг з організації безпечних безготівкових розрахунків у сільській місцевості.

Інша проблема пов'язана з нормативно-грошовою оцінкою землі. Так, у 2018 р. в Україні здійснено природно-сільськогосподарське районування земель. Згідно з Постановою КМУ № 105 від 07.02.2018, визначено нормативну грошову оцінку земель сільськогосподарського призначення від-

повідно до нормативу капіталізованого рентного доходу [9].

Практика свідчить, що досить часто в договорі оренди земельного паю орендарі зазначають більшу нормативну грошову оцінку земель, аніж указано в інформаційній довідці. Унаслідок цього розмір орендної плати визначається за пай, а не за його розмір, тобто незалежно від того, чи орендодавець надає в оренду 3,54 га чи 5,19 га землі, він отримує однакову орендну плату. Через це виникає проблема такої собі «плинності» земельних паїв: власники паїв розривають укладені договори оренди з тими підприємствами, які сплачують орендну плату за пай (або за умовну одиницю земель сільськогосподарського призначення) і переукладають договори з тими підприємствами, які пропонують сплачувати орендну плату за гектар. Для вирішення цього питання слід на законодавчому рівні визначити методику розрахунку орендної плати за земельні паї виходячи з їх розміру.

Факти господарської діяльності підприємства наприкінці року узагальнюються у бухгалтерській звітності. Фінансова звітність детальної інформації про орендовані земельні паї та проведені розрахунки не містить. Статистична звітність також містить у собі дуже незначний обсяг інформації, зокрема ф. № 50-с.г. «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» надає інформацію у другому розділі «Витрати на виробництво продукції сільського господарства (робіт, послуг)», по рядку 2014 наводить інформацію про суму орендної плати за земельні частки (паї), нараховану у звітному періоді. На нашу думку, дані про землекористування підприємства, про обсяги земель, що перебувають у його власності, й обсяги орендованих земель можливо було б навести у ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» як додаток до розділу XV «Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів». Така інформація надасть більшу аналітичність фінансовому звіту сільськогосподарського підприємства і допоможе у прийнятті відповідних управлінських рішень користувачем.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проведене дослідження виділяє організаційні та облікові проблеми, які виникають під час здійснення операцій з оренди земельних паїв. Існуючі способи використання земельних угідь в аграрному виробництві свідчать про можливість наряду з договорами оренди більш широкого застосування договорів емфітевзису для запобігання махінацій із земельними ресурсами. Практика здійснення розрахунків за орендою земельних паїв виявила «слабкі» місця в організації грошового обігу в сільській місцевості, тому банківській системі слід розширяти коло своїх послуг та інф-

раструктуру на селі. Окремі питання визначення розміру орендної плати потребують подальшого нормативного врегулювання. Широке коло користувачів даних фінансової звітності потребує отримання більш детальної інформації про операції із земельними паями, тому зміст форм фінансової звітності також потребує уточнення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05.06.2003 № 899-IV. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15#Text> (дата звернення: 01.11.2020).
2. Губені Ю., Босіока В. Оренда землі у системі землекористування аграрних підприємств. *Аграрна економіка*. 2016. № 3–4. С. 74–80.
3. Гуторов А.О., Грошев С.В. Розвиток земельних орендних відносин в аграрному секторі економіки. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 3–11.
4. Юрченко Е. Реалізація переважного права орендарів на пролонгацію договорів оренди земель сільськогосподарського призначення. *Підприємство, господарство і право*. 2016. № 9. С. 71–75.
5. Ступень Р.М. Європейський досвід орендного землекористування в сільськогосподарському господарстві. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2016. Вип. 4(68). С. 137–141.
6. Кернасюк Ю. Земельні питання, аграрний ринок і нова модель розвитку АПК. *Агробізнес сьогодні*. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichni-hektar/item/16646-zemelni-pytannia-ahraryni-rynok-i-nova-model-rozvytku-apk.html> (дата звернення: 01.11.2020).
7. Андрійчук В.Г., Сас І.С. Методичні підходи до визначення меж землекористування в умовах загрози монополізації ринку оренди землі. *Економіка АПК*. 2017. № 8. С. 22–33.
8. Іщенко Я.П., Любар О.О. Використання земель на умовах емфітевзису: правовий та обліковий аспекти. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3. С. 103–111. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/5cCTDtx2bbXPnSiPnnPI.pdf> (дата звернення: 01.11.2020).
9. Про проведення загальнонаціональної (всукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.11.2020).

REFERENCES:

1. Pro porjadok vydilennja v naturi (na miscevoosti) zemeljnykh diljanok vlasnykam zemeljnykh chastok (pajiv): Zakon Ukrainy vid 05.06.2003 r. № 899-IV. Data onovlennja: 16.01.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15#Text> (accessed 1 November 2020).
2. Ghubeni Ju., Bosioka V. (2016) Orenda zemli u systemi zemlekorystuvannja aghrarynykh pidpryemstv [Land lease in the land use system of agricultural enterprises]. *Agrarian economy*, vol. 3-4, pp. 74–80.
3. Ghtorov A.O., Ghroshev S.V. (2018) Rozvytok zemeljnykh orendnykh vidnosyn v aghrarnomu sektori ekonomiky [Development of land lease relations in the agricultural sector of the economy]. *Aghrosvit*, vol. 17, pp. 3–11.
4. Jurchenko E. (2016) Realizacija perevazhnogho prava orendariv na prolonghaciju dogovoriv orendy zemelj sils'jokoghospodars'kogho pryznachennja [Realization of the preemptive right of tenants to prolong lease agreements of agricultural lands]. *Enterprise, economy and law*, vol. 9, pp. 71–75.
5. Stupen R.M. (2016) Jevropejs'kyj dosvid orendnogho zemlekorystuvannja v sils'jokoghospodars'komu ghospodarstvi [European experience of leased land use in agriculture]. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. Series «Economics and Management»*, vol. 4(68), pp. 137–141.
6. Kernasjuk Ju. (2020) Zemeljni pytannja, aghrarynyj rynek i nova modelj rozvytku APK [Land issues, the agricultural market and a new model of agro-industrial complex development]. *Agribusiness today*. Available at: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichni-hektar/item/16646-zemelni-pytannia-ahraryni-rynok-i-nova-model-rozvytku-apk.html> (accessed 2 November 2020).
7. Andrijchuk V.Gh., Sas I.S. (2017) Metodychni pidkhody do vyznachennja mezh zemlekorystuvannja v umovakh zagrozy monopolizaciji rynku orendy zemli [Methodical approaches to determining the boundaries of land use in the face of the threat of monopolization of the land lease market]. *Economics of agro-industrial complex*, vol. 8, pp. 22–33.
8. Ishhenko Ja.P., Ljubar O.O. (2018) Vykorystan'nja zemelj na umovakh emfitevzysu: pravovyj ta oblikovyj aspekty [Land use under emphyteusis: legal and accounting aspects]. *Economy. Finances. Management: current issues of science and practice*, vol. 3, pp. 103–111. Available at: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/5cCTDtx2bbXPnSiPnnPI.pdf> (accessed 2 November 2020).
9. Pro provedennja zagaljnonacional'noji (vseukrajins'koji) normatyvnoji ghroshovoji ocinky zemelj sils'jokoghospodars'kogho pryznachennja: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7.02.2018 r. № 105. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105-2018-%D0%BF#Text> (accessed 1 November 2020).